

Daniela TINKOVÁ

Summary

„Woman“ – an Empty Category? From (Wo)men's History to Gender History in the Western European Historiography of the Last Decades of 20th Century

The aim of the paper is to present a general introduction into the topics of women's and gender history. In a form of survey, it maps the main thematic and methodological trends of those trends, mainly in the Anglo-Saxon, German and French historiography during the last ca. 30 years. First of all, we will focus on the „classical“ women's history in its pivotal period (70's and 80's); then, we will try to resume the critics and the new theoretical and conceptual starting-points on which the trends endorsing the poststructuralist „gender“ perspectives bear in the following decades. The paper is also to outline a comparison between the three linguistic – and cultural – domains (USA/Britain – Germany – France) and to explain some difficulties with the reception of such methodological innovations.

Translated by author

Dějiny žen aneb Evropská žena od středověku do 20. století v zajištění historiografii
(IV. pardubické bienále, 27.–28. dubna 2006), Pardubice 2006.

Jana RATAJOVÁ

Gender history jako alternativní koncept dějin

Jestliže příspěvek Daniely Tinkové je zaměřen obecně na problematiku *gender history* a *women's history* ve vybraných historiografiích posledních třiceti let, já bych ve svém příspěvku chtěla blíže přiblížit jeden ze zmíněných proudů. A tím je myšlenkový proud inspirovaný evropským poststrukturalismem (nejvíce asi dílem Michela Foucaulta) a vycházející z pozic, pro které se vžil obecný název postfeminismus.¹ Vzhledem k tomu, že je tato otázka sama o sobě značně komplikovaná a fundovaný rozbor by si vyžádal nejméně více prostoru, ale také přednášející spíše filozofického než historického zaměření, rozhodla jsem se příspěvek ještě zúžit na problematiku pojmu „gender“ a jeho pozici ve výzkumech výše zmíněného zaměření a konkrétně na pozici genderu v díle historičky Joan Scottové², jejíž teoretické studie týkající se problematiky *gender history* a *women's history* inspirovaly na přelomu 20. a 21. století celou řadu badatelů a badatelek³ a staly se také předmětem mnoha odborných diskusí.

Nejprve bych zrekapitulovala důvody zavedení termínu gender, jak je uvádí Scottová ve své klasické studii *Gender: a useful category of historical analysis*,⁴ pokusím se ukázat, jaký tato autorka viděla ve své době (v osmdesátých letech 20. století) potenciál kategorie gender, z jakých zdrojů především

---

¹ K poststrukturalistickému feminizmu srov. Pavel BARŠA, *Panství člověka a touha za svobodou. Feminismus mezi psychoanalýzou a poststrukturalismem*, Praha 2003, s. 255–290. K pojetí postfeminismus srov. nepublikovanou diplomovou práci Selma SMAILAGIĆ, *Postmoderní feminismus: epistemologická emancipace*, diplomová práce FSV UK, Praha 2005.

² Vycházím z aktualizovaného vydání jejích studií: Joan W. SCOTT, *Gender and the politics of history*, New York 1999.

³ Z novějších srov. např. Andrea GRIESEBNER, *Konkurrierende Wahrheiten. Malefizprozesse vor dem Landgericht Perchtoldsdorf im 18. Jahrhundert*, Wien–Köln–Weimar 2000.

⁴ Poprvé vyšla tato studie roku 1986 (*American historical review*, sv. 91, č. 5, s. 1053–1073).